

**ION BAHNAREL – MANAGER,
SAVANT, PEDAGOG PRIN VOCATIE**

Omagiu la 60 de ani

Medicul, managerul, savantul și profesorul universitar Ion Bahnarel s-a născut la 6 ianuarie 1953 în satul Probotești, raionul Herța, regiunea Cernăuți, Ucraina. După absolvirea școlii de 8 ani din satul natal și a școlii-internat poli-tehnice din or. Herța, în anul 1970 susține cu succes examenele de admitere la Institutul de Stat de Medicină din or. Chișinău, la Facultatea *Medicină Preventivă*, pe care îl absolvește cu brio în 1976.

Pentru medicina autohtonă, perioada anilor '60-80 ai secolului XX a fost marcată prin cele mai frumoase realizări profesionale și științifice, inclusiv prin începutul fenomenului de renaștere a cadrelor medicale naționale, care urmau să acopere necesitățile stringente ale republicii în cadre naționale. O mare parte din absolvenții din acele decenii au devenit cu timpul personalități proeminente, care au adus notorietate culturii și gândirii medicale autohtone.

Printre acești valoroși specialiști se numără și profesorul universitar Ion Bahnarel, numele căruia se asociază cu generația celui de al „4-lea val” de medici și savanți-igieniști, pregătiți la actuala Universitate de Stat de Medicină și Farmacie *N. Testemițanu*. Și-a făcut studiile la Facultatea *Medicină Preventivă* sub îndrumarea unor profesori cu renume, precum Nicolae Testemițanu, Eli Șleahov, Viorel Prisăcari, Eugen Popușoi ș.a. Confruntându-se mai apoi cu diverse provocări ale timpului, a reușit să le facă față prin impunerea firii sale laborioase și deschise pentru tot ce venea de la dascălii și formatorii profesiei de medic în medicina preventivă și sănătatea publică, ca în prezent să se posteze printre cei mai mari specialiști din țară din domeniul igienei radiațiilor și radioprotecției. Despre aceasta vorbesc lucrările profesorului Ion Bahnarel – un considerabil număr de realizări științifico-practice și pedagogice inestimabile, multe dintre ele fiind înalt apreciate la nivel internațional.

Primele aptitudini de manager le-a însușit de pe când a început să conducă cercul studentesc științific de epidemiologie, iar datorită acestui fapt a colaborat și mai strâns cu profesorii și lectorii catedrelor de medicină preventivă. După absolvirea facultății, Ion Bahnarel rămâne să activeze în calitate de asistent la Catedra *Medicină Socială*, iar primul care l-a susținut, remarcându-i capacitățile și calitățile deosebite, a fost chiar profesorul Nicolae Testemițanu, care pe atunci era șeful catedrei menționate.

Unele motive personale l-au determinat pe tânărul absolvent Ion Bahnarel să plece în scurt timp de la catedră și să se angajeze la Stația sanitaro-epidemiologică republicană, unde în calitate de tutori i-a avut pe Efim Ciobanu, medic-șef adjunct, Iurie Viscovatov, șef al secției sanitaro-igienice, și Mihail Tetelbaum, șef al secției igiena muncii. Această cotitură din viața sa, însă, n-a fost în măsură să-i pericliteze activitatea pedagogică și cea de cercetător. Dimpotrivă, muncind în cadrul Sanepidului republican, el s-a dedicat serios muncii științifice, menținându-și neîntrerupt funcția de asistent la Catedra *Igienă Generală*.

Inițial, Ion Bahnarel a vrut să se consacre epidemiologiei. O perioadă de timp s-a aprofundat în cercetări în tematica igienei, iar din momentul confirmării sale în postul de șef al secției de igienă a radiațiilor s-a orientat spre problemele iradierii medicale și naturale a populației din Republica Moldova, reușind să facă o carieră științifică și pedagogică strălucită.

În perioada afirmării sale științifice și pedagogice, despre tehnologiile informaționale nici nu se pomenea. Unica posibilitate de a acumula cunoștințe

medicale o oferea biblioteca. Acest fapt l-a determinat ulterior, când devenise director al CNSPMP, vice-ministru al sănătății și medic-șef sanitar de stat al RM, apoi director general al CNSP, să conecteze instituția la sistemul informațional computerizat cu internet și să aducă literatura de specialitate pe masa de lucru a fiecărui tânăr cercetător și student de la catedră, pe care Domnia Sa o conduce și în timpul de față.

O influență directă asupra formării sale ca specialist în domeniul medicinei iradierilor au avut-o atât colegii de breaslă de la Universitate, cât și cei din cadrul Serviciului de supraveghere sanitaro-epidmiologică de stat. Este vorba de Nicolae Opopol, Gheorghe Ostrofeț, Tamara Bondarenco. A dirijat eficient secția igiena radiațiilor, transformând-o treptat într-un Centru Național de Radioprotecție de performanță.

Alegerea temei pentru doctorat a fost determinată de anumiți factori obiectivi. Cunoscând bine realitatea și dorind să reglementeze procesul de iradiere medicală pe necesități de diagnostic, Ion Bahnarel se afundă în cercetări și în 1995 susține la Iași teza de doctor în medicină cu tema *Contribuții la evaluarea iradierii medicale și posibilități de reducere*. Cea de-a doua teză a sa, de doctor habilitat, păstrează continuitatea preocupărilor autorului pentru politicile de reglementare a iradierilor medicale, înaintând și mai departe în domeniu. De data aceasta, Domnia Sa și-a propus să estimeze riscul asociat iradierii populației Republicii Moldova și să ofere posibilități de reducere a impactului asupra sănătății. Postdoctoratul a fost susținut la Chișinău în 2010, consultant științific fiindu-i ilustrul profesor, membru corespondent al AȘM Nicolae Opopol.

În teza de doctor habilitat, profesorul Ion Bahnarel analizează din punct de vedere științific principalele surse de expunere la iradiere a populației din Republica Moldova – radonul și toronul (ca principali responsabili pentru aceste iradiere) – și propune măsuri de diminuare a nivelului de iradiere. De rând cu aceasta, au fost elaborate regulamente și acte normative speciale, care stabileau norme fundamentale de radioprotecție și reducere a iradierii ionizante. Lucrările științifice ale doctorului habilitat în științe medicale Ion Bahnarel au avut o importanță semnificativă pentru sistemul sănătății publice. Operele sale au contribuit la ridicarea nivelului culturii medicale a populației, la promovarea recomandărilor de menținere a unei sănătăți durabile.

Datorită dlui Ion Bahnarel, Catedra *Igienă Generală* s-a îmbogățit cu un șir de lucrări consultativ-metodice, inclusiv despre congruența factorilor de risc generați de sursele de iradiere din Republica Moldova, cu documente juridice și regulamente tehnice privind dozele admisibile de radiație. Grație dlui profesor, s-a stabilit un parteneriat constructiv

și productiv între universitate și CNSP în vederea desfășurării rezidențiatului în subdiviziunile Centru-lui, conlucrării savanților universitari cu personalul laboratoarelor științifice.

Profesorul universitar Ion Bahnarel a fost și rămâne un neobosit dascăl universitar. Are un bagaj enorm de cunoștințe medicale și o mare experiență didactică, pe care le împărtășește generațiilor de studenți și medici de la cursurile de formare continuă. Este un pedagog cu har, cu răbdarea de a asculta omul. Este mereu în pas cu actualitățile medicale. În total, profesorul universitar Ion Bahnarel a publicat în edițiile de specialitate din R. Moldova și cele din străinătate peste 270 de lucrări științifice și metodice. A semnat 12 monografii și 3 manuale. În perioada 2001-2012, a brevetat 5 invenții, apreciate înalt de juriu competente la concursurile și expozițiile de specialitate din lume.

Profesorul Ion Bahnarel este permanent în căutarea soluțiilor pentru a ameliora sănătatea populației, cercetând sănătatea oamenilor în etate, influența descresțerii demografice asupra sănătății publice, imunizările sau deficitul de iod la copii etc. Cel mai important sector, consideră dumnealui, este știința despre fortificarea sănătății omului sănătos.

I. Bahnarel este foarte principial, punctual și responsabil. S-a străduit să fie un exemplu în muncă în toate funcțiile pe care le-a deținut, fie de stat sau obștești: în calitatea sa de vicedirector la CRIE, CNSPIE, director al CNSPMP, vice-ministru al Sănătății și medic-șef sanitar de stat al RM, director general CNSP, președinte al Consiliului Științific al CNSP sau al Societății Medicilor-Igieniști din Republica Moldova. Este valoros aportul pe care Domnia Sa îl aduce în calitate de redactor-șef adjunct al revistei *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, la care Centrul Național de Sănătate Publică este cofondator. „*Dacă pui inimă și suflet în ceea ce îți propui, menționează dânsul, succesul îți este asigurat*”.

Bunăvoința și atașamentul se manifestă și în relațiile cu cei dragi, cu familia, rudele și prietenii. Este tată a 3 copii, dintre care doi au ales specialitatea medicală.

Cu prilejul împlinirii frumoasei vârste de 60 de ani, mult stimat dle profesor Ion Bahnarel, în numele colectivului CNSP, al Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice, al Colegiului de redacție al revistei *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină* vă doresc mulți ani cu sănătate, realizări noi și frumoase în asigurarea sănătății populației Republicii Moldova.

Ion Șalaru,
prim-vicedirector CNSP,
adjunct al medicului-șef sanitar
de stat al Republicii Moldova,
membru al colegiului de redacție